



RADOSTNÉ VÁNOCE...

a co potom???

- Pokoj lidem
- Dosažitelný lék pro společnost
- O sluníčkových Vánocích...
- Poučil jsem se
- Moudrost starého dřevorubce
- Lambaréné 2011

2 | 2010

**ZNAMENÍ
DOBY** 



Co zůstává

Rozzářené oči dětí odrážející světla desítek žárovek. Stoly plné dobrot, kolem kterých sedí celé rodiny. Pokud možno, nikdo nechce ten zvláštní večer zůstat sám. Vánoce. Svátky čeho? Jedna reklama říkala: „*Vánoce, svátky dobrého jídla a pití.*“ Je při nich i mnoho shonu a nervozity s přípravou. Přece chceme, aby ty letošní Vánoce byly ještě bohatší a krásnější než ty loňské. Na Vánoce se netěší jen děti, ale i obchodníci. Vánoce jsou pro ně totéž, co pro zemědělce žně.

Kde se ocitl Ten, jehož narození mají Vánoce připomínat? Před časem jej měl nahradit děda Mráz, později z Ameriky importovaný obtloustlý mužik v červeném – Santa Klaus. Přesto neporazili starobylý symbol Vánoc – dítě v jesličkách, betlémské dítě „*Ježíška*“, o kterém malé děti říkají, že nosí dárky. Kolik lidí ale věří, že ve skutečnosti je to dítě dar nebes lidstvu. Apoštol Pavel napsal: „*Bohu buď dík za ten nepopsatelný dar.*“ (2 Ko 9,15)

Je nutno nechat Ježíška vyrůst v Ježíše. Bez sentimentu a nostalgie při vzpomínkách na své dětství si uvědomit, že narození Ježíše není legenda ani mýtus ani pohádka, ale událost historie, která ji zásadním způsobem ovlivnila.

Přes všechnu netečnost k tomu původnímu poselství vánoční noci, něco stále zůstává hluboko v lidských srdcích. Nad pahorky kolem Betléma zazněl hlas Božího posla: „*Nebojte se. Zvěstuji vám radost velikou. Dnes narodil se vám Spasitel, váš Mesiáš a Pán.*“ (L 2,10) Zůstává potřeba Zachránce – Vykupitele z bezvýchodného běhu lidského bytí. Vždyť přes všechny ty dobré výsledky v úsilí o zlepšení našeho života – strach, bolest, zklamání a smrt jsou stále s námi.

V životě každého člověka jsou chvíle, kdy se objeví touha po Vysvoboditeli, který by zasáhl a změnil běh lidského údělu. Vánoce nám připomínají, že tato naděje je zde a může být i naší nadějí. Ježíš slíbil: „*Já opět přijdu a učiním vše nové.*“ Tato naděje na změnu začala oné noci v betlémské stáji – a je stále s námi.

Ludvík Švihálek

Pokoj lidem...

Nevím, jestli je v roce jiný svátek a jiné období, kterému předchází takový shon a do kterého lidé často vstupují tak sklíčením a uštvaním, jako je tomu o Vánocích. Na jedné straně se všechno třpytí, odevšad zní hudba a hovoří se o pokoji, radosti a dobrých zprávách. Pak přijde den, kdy se všechno zklidní, v kruhu blízkých a přátel se zaplaší trampoty všedních dnů, ale jenom na chvíli. Sotva dozní koledy a utichnou písně o rolníckách, opět se přihlásí ke slovu znepokojující starosti.

A tak si může někdo položit otázku, jak je to s tím pokojem, o kterém zpívali andělé, když oznamovali Ježíšovo narození. Nejde jenom o půvabný příběh, který už po staletí v lidech každoročně vyvolává vždy na několik svátečních dnů dojmavou náladu?

Zamysleme se nad betlémskou událostí a připomeňme si některé skutečnosti, jejichž dosah obyčejně nedomyšlíme. Možná se dozvíme něco více, o jakém pokoji nebeští poslové zpívali a komu je určen. V prvé řadě nelze přehlédnout, že naše vzrušení a shon nelze srovnat se stresem účastníků tehdejšího vánočního příběhu.

Začneme s tím, co asi prožívala Ježíšova matka Maria.

Mladá, neprovdaná dívka otěhotněla. Pro takovou ženu to v tehdejší společnosti znamenalo katastrofu. Na otázku, kdo je otcem jejího dítěte, odpovídala: „*Bůh!*“ A k tomu navíc dodávala: „*Ale já jsem stále ještě panna!*“ Pokud takovou ženu neukamenovali, vytlačili ji na okraj společnosti a byla odsouzena k žebrání a k životu v bídě a opovržení.

A čím se stresoval Josef? S Marií byl zasnouben, ale dosud s ní nežil jako manžel. Jestliže jeho snoubenka otěhotněla, ale on neměl být otcem, pak podle tehdejšího občanského zákona měl právo zrušit zasnoubení, a jak jsem již zmínil, měla přijít o život. Josef byl ovšem ohleduplný a nechtěl Marii vystavit veřejné hanbě. Proto se rozhodl, že se s ní rozejde. Kolik měl za sebou bezesných nocí a co prožívala jeho rodina, o tom se Bible nezmiňuje. Jeho stres rozptýlila teprve návštěva anděla, který mu přinesl zprávu, kterou on přijal a podle ní jednal.

Jestliže jsou finance neoddelitelnou součástí života, pak právě o Vánocích se jejich role dostává do popředí. Těchto starostí nebyl ušetřen ani Josef s Marií. Římskému císaři Augustovi šlo o daně, a tak nařídil, aby byl proveden „*majetkový soupis*“ (L 2,2). Nevíme, jaký příjem měl tesař Josef, ale stačí, když sečteme tři skutečnosti, o kterých se Bible zmiňuje: začínající novomanželé + očekávané narození dítěte + zvyšující se daně. Tři okolnosti, které nelze lehkovázně přehlédnout.



A jak pohodový byl jejich „výlet“ do Betléma? Vládní nařízení přinutilo Josefa, aby se vydal s Marií, která byla ve vysokém stupni těhotenství, na stokilometrovou cestu z Nazaretu. Josefův rod pocházel z Betléma, měl tam domovské právo a musel tam odevzdat daně.

Očekávali bychom, že v domovském městě nebudou mít problém s ubytováním, ale Lukáš píše, že se „pro ně nenašlo místo pod střechou“ (2,7). Naše představa o Ježíšově narození je zkreslena fantazií malířů vánočních pohlednic: útulný chlév, uprostřed malebné jesličky vystlané měkkým senem a kolem nich postavy s rozzářenými obličejí. Tehdejší stáje však byly temné a špinavé jeskyně s krmnými žlaby vytesanými do kamenných stěn. Na nich nebylo nic malebného, to nebyla idyla, která by přispívala k pohodě.

Po narození Ježíše přišly další trable. Josef se ve snu dozvěděl, že po moci dychtící šílený Herodes chce malého Ježíše zavraždit. A tak místo návratu do Nazaretu utekli do Egypta, zatímco za jejich zády v Betlémě umíraly nevinné děti. Ještě že měli od učenců z východu zlato, které mohli v Egyptě zpeněžit, a pro začátek tak získat prostředky na obživu a ubytování.

Ani pastýřům na betlémských stráních se nevyhnul neklid. Po celodenní péči o stáda přišel místo očekávaného odpočinku rozruch. Lukáš dokonce píše, že „se jich zmocnila veliká bázeň“, když se při nich objevil anděl a s ním „množství nebeských zástupů“ (2,9.13). A právě tito poslové nebes přinesli poselství, které každý rok zaniká v předvánočním hluku nákupních středisek: „*Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechny lid. Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán... Toto vám bude znamením: Naleznete děťátko v plenkách, položené do jeslí... Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení.*“ (L 2,10–14)

Opakují otázku, kterou jsme si na začátku položili: Jak je to s tím pokojem, o kterém zpívali andělé, když oznamovali Ježíšovo narození? Nejde opravdu jenom o příběh, který má každoročně navodit na několik svátečních dnů sentimentální náladu?

Skutečný biblický příběh ukazuje, že jeho účastníky provázely starosti a že byli vystaveni nebezpečí, protože i oni žili na světě, ve kterém existuje zlo. A když se Božím nepřátelům kdysi nepodařilo zničit betlémské dítě, ve kterém vstoupil do lidské rodiny ten, který zlo odstraní, tak byl znevážen význam jeho příchodu tím, že realitu ponížili na legendu. V ní se do středu pozornosti dostaly jesle a do pozadí ustoupil ten, který v nich ležel. O jeslích se v příběhu hovoří proto, že byly výsledkem stresů a starostí. Ústřední postavou a zdrojem ohlašované radosti a pokoje byl a zůstává Spasitel, Kristus Pán.

Poselství vánočního příběhu je nadčasové: Bůh nás miluje, a proto učinil všechno pro to, abychom získali nabízenou radost a pokoj. Otevřenou otázkou zůstává, jestli přijmeme jeho nabídku.

Jiří Drejnar

Dosažitelný lék pro společnost

Víš, co od tebe Bůh žádá?

„Človče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem.“ (Micheáš 6,8)

Tento verš je v pravém slova smyslu ukázkou biblické etiky. Je to magna charta pravého životního stylu.

Abychom správně porozuměli tomu, co nám Bůh prostřednictvím proroka Micheáše říká, je nezbytné pochopit základní rys hebrejského myšlení. Když pisatelé biblických knih chtějí objasnit poslušnost jednotlivých činů v určitém jednání, pak obvykle postupují od účinku k příčině. Je velmi důležité brát v úvahu tuto zvláštnost hebrejsko-biblického myšlení: oni začínají běžným pohledem a jdou k podstatnému, od viditelného jdou k neviditelnému, od účinku k příčině. My dnes myslíme a hovoříme naprosto odlišně. My vysvětlujeme věci od příčiny k účinku, od důvodu k výsledku.

A tak Micheáš 6,8 nám slouží jako jedinečný příklad takového hebrejského myšlení. Chceme-li plně porozumět, co zde prorok říká, pak musíme změnit sled myšlenek. Pro naše pochopení musíme tento verš studovat od konce. Proto si upravíme pořadí myšlenek takto:

- 1) „Chod' pokorně se svým Bohem!“ – to je příčina a předpoklad pro splnění toho, co Bůh požaduje.
- 2) „Miluj milosrdenství!“ – to je výsledek pokorného chození s Bohem.
- 3) „Zachovávej právo!“ – to je pokračování a vyvrcholení výsledku.

Chod' se svým Bohem

Když se dva mladí lidé do sebe zamilují, pak si dávají dostaveníčka, vodí se za ruce, tráví spolu co nejvíce času – a my říkáme, že „*spolu chodí*“. Nezáleží na tom, jestli oba právě odpočívají v parku na lavičce nebo sedí na obědě v restauraci. My řekneme: „*Oni spolu chodí!*“ Za tímto rčením se skrývá skutečnost, že se mají rádi, že je těší, když jsou spolu – prostě jsou do sebe zamilovaní.

Chod' se svým Bohem! Seznam se s ním! Zamiluj se do něj! Chod' s ním, tak jako s ním chodil Henoch. V Bibli o něm čteme, že „*chodil s Bohem, a nebylo ho, neboť ho Bůh vzal*“ (Gn 5,24). Ano, Henoch chodil s Bohem, trávil s ním čas, zamiloval se do něj – a Bůh si ho přivlastnil.

Když se mají dva rádi a chodí spolu, tak se i v dobrých vlastnostech jeden druhému přizpůsobují. A právě tak to je i při chození s Bohem. Apoštol Pavel píše o „*proměňování*



k Božímu obrazu“ (2 Ko 5,18). Kdo chodí s Bohem, stává se laskavý, milosrdný, umí odpouštět, sloužit, je soucitný a nesobecký, je jako ON. Tyto vlastnosti by měly být charakteristické pro společenství věřících.

Micheáš ale říká: „*Chod' pokorně se svým Bohem!*“

Je tak snadné být duchovně povýšený a zakládat si na pomíjivém výkonu a úspěchu. Takové jednání je záludné a nebezpečné, protože zklamání, které pak následuje, je vždy hořké. Chceš-li se vyhnout takovému rozčarování, tak si buď vědom, že jsi jen nedokonalá křehká lidská bytost. Nikdy nespolehej na to, že jsi dobrý a že dobře vypadáš. Vždy hled' na Ježíše. Ten musí zůstat tvým příkladem. Neporovnávej se s někým jiným. Ježíš musí být tvým ideálem.

Ideál je něco, jako jsou hvězdy. Nikdy na ně nedosáhneš, ale orientuješ se podle nich. Jsou nad tebou, hledíš na ně a jsou ti k dobrému. S Boží pomocí usiluj o dokonalost, nebuď spokojený s průměrností. Dovol Bohu, aby tě proměnil a aby konal své dílo pro tebe, v tobě a skrze tebe. Usiluj o růst a nevzdávej to, ani když někdy klopýtněš. Vrať se vždy k němu.

Miluj milosrdenství!

Vzpomínám si, jak se jednou moje děti mezi sebou pohádaly. (Mám pět dětí – tři dcery a dva syny). Když jsem zjistil, co se stalo, žádal jsem provinilou, aby se sestrě omluvila. Nejprve nechtěla, ale když jsem trval na svém, tak jen polohlasem řekla: „Lituji.“ To mi však

nestačilo. Vysvětlil jsem jí, že když se omlouvá, musí to říct nahlas. „Lituji,“ řekla se skloněnou hlavou trochu hlasitěji. Musel jsem jí ještě vysvětlit, že když se omlouvá, tak se musí dívat do očí tomu, komu ublížila. Zdráhala se: „Tatínku, vždyť jsem se už dvakrát omluvila.“ Neustoupil jsem: „*Omluv se tak, jak to má být – pěkně nahlas a dívej se přitom do očí!*“ Nakonec to udělala.

Chodíš-li s Bohem a miluješ-li milosrdenství, stane se odpouštění tvou přirozenou vlastností. Laskavé a nestrojené prokazování milosrdenství přináší překvapivé výsledky. Vyzkoušej to a uč se to v drobných denních záležitostech.

Kazatel Ruimar DePaiva studoval na Andrewsově univerzitě. Po ukončení studia odešel s rodinou jako misionář na tichomořský ostrov Palau. V prosinci 2003 však rodinu postihla tragédie. Do jejich domu se v noci vloupal zloděj a napadl jejich jedenáctiletého syna Harrisona. Ten se bránil a to způsobilo hluk. Na pomoc mu nejprve přišel otec a posléze se přidala i misionářova manželka Margareta. Zápas skončil tragicky: zloděj všechny tři ubil dřevěnou palicí. Tragédii přežila jenom desetiletá dcera Mellisa, kterou násilník zneužil a potom se ji pokusil uškrtit. Ta se ovšem ráno probudila v lese v tratolišti krve. Doplazila se k silnici, kde ji našel řidič kolemjedoucího auta a odvezl ji do nemocnice.

Rumairova matka, Mellisina babička, Ruth DePaiva přijela na ostrov Palau, aby se postarala o osiřelou vnučku. Při pohřbu se dozvěděla, že na obřadu je přítomna i vrahova matka. Šla za ní, pozvala ji na návštěvu a pak veřejně oznámila: *„Jsme dvě matky, které oplakávají své syny. Snažily jsme se dát jim to nejlepší, co jsme mohly, vychovávaly jsme je, ale dnes nad nimi v bolesti pláčeme. Naše DePaivaova rodina neobviňuje Hiroshiho rodinu. Jsem si jistá, že Justinova matka se častokrát za svého syna modlila, a vím, že je nyní bolestně zraněna. Chci vám všem nyní říct, že se za ni i za jejího syna Justina budeme modlit.“*

Potom šla do vězení, kde si vyžádala rozhovor s Justinem Hirošim, kterému řekla: *„Chci ti říct dvě věci: Potřebuješ Krista a já se za tebe budu modlit.“*

Toto je příběh o pozoruhodném a neuvěřitelném milosrdenství. Příběh o odpouštění „neodpuštělného“. Příběh, který ilustruje požadavek tlumočený Micheášem: *„Abys pokorně chodil se svým Bohem a miloval milosrdenství.“*



Zachovávej právo!

Když chodíme pokorně s Bohem, když s láskou odpouštíme, když jsme milosrdní a jednáme soucitně, tak jenom tehdy poznáme, co znamená zachovávat právo. Jednat podle práva, to je důsledek chození s Bohem. Jenom když v praxi ukazuješ lásku, tak poznáš a naučíš se, co znamená stát za pravdou a jednat podle práva. Jenom když tě motivuje láska, děláš to, co je správné, a jenom s láskou se můžeš zastávat spravedlnosti.

Existuje zvláštní druh mravenců, kteří přezimují ve více než metrové hloubce pod zemským povrchem. Když se na jaře začne prohřívát země, probudí se jeden z nich, vyleze na povrch, načerpá teplo ze slunečních paprsků a sestoupí dolů, kde zahřeje dalšího mravence. Ten se probudí, oba pak spolu vylezou nabrat sluneční teplo a opět se vrátí, aby zahřáli další. Tak se to opakuje a počet těch, co zahřívají druhé, se rozrůstá.

Nejprve to byl jeden mravenec, potom dva, dále jsou to čtyři, osm – a řada roste: 16, 32, 64, 128, 256, 512, 1024... Netrvá dlouho, a všichni jsou probuzeni, protože se vzájemně zahřívají.

Není to jedinečný obraz toho, jak mají působit ti, kteří uvěří Bohu?

Choď pokorně se svým Bohem, abys načerpal teplo jeho lásky, kterým se zahřeješ sám a které budeš předávat i druhým – manželce nebo manželovi, rodičům, dětem, přátelům, spolupracovníkům, sousedům...

„Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým.“ (J 13,34–35) Jestliže si myslíš, že znáš Krista, ale druzí lidé to nevidí, pak je to důkaz, že ho potřebuješ ještě lépe poznat.

Existují dva druhy světla: teplé a studené. Teplé světlo vydává slunce, oheň anebo žárovka. Studeným světlem svítí například světluška. Jako malý kluk jsem někdy světlušky chytal. Mohl jsem jich mít v ruce i několik a věděl jsem, že mě nespálí, protože jejich světlo je studené.

Bůh si přeje, abychom jako jeho následovníci vydávali světlo teplé, které nikoho nespálí, ale příjemně zahřeje. Pán Ježíš zřetelně popsal, jak toto světlo působí, jaké má účinky: *„Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.“ (Mt 5,16)*

Žijeme v postmoderní společnosti, která postrádá víru, lásku a naději. Jediný lék pro její nemoci mohou nabídnout ti, kteří do chladných vztahů sobectví, zloby a nenávisti vnášejí teplo lásky, odpuštění a milosrdenství, které načerpají u nebeského Otce. Společnost mohou měnit pouze ti, kteří jsou sami proměněni, protože pokorně chodí s Bohem, milují milosrdenství a zachovávají právo.

Jiří Moskala





Idylka Vánoce

*Aby to mohly být
svátky klidu
pohody
lásky
denně se hádali ve frontách
byť převrátili vzhůru nohama
překážející babičku šoupli do špitálu*

*Ze zvyku
načmárali pár frází
a rozeslali je známým*

*Napekli haldy dobrot
aby po Novém roce
měli čím nakrmit popelnice*

*Les oloupili o krásnou jedličku
na její pohřeb v teplém bytě
ji pěkně vyzdobili*

*Z kostela ukradli Ježíška
aby jim zajistil dárky
zabili rybu – dávný znak křesťanů
před večerí falešně zazpívali koledu
nad ránem usnuli u televize*

Kateřina Supiková

O sluníčkových Vánocích a malé Natálce



Bylo krásné podzimní odpoledne, jako by léto zapomnělo, že už mělo dávno odejít ze scény. Seděl jsem v podzemní laboratoři elektronové mikroskopie. Přístroj po dlouhé opravě konečně klidně mžoural svými obrazovkami do tmy a tiché šumění klimatizace by uspalo asi kohokoliv, natož moji maličkost po probdělé noci. Vzal jsem si plášť a vyrazil jsem se trochu probrat na čerstvý vzduch do parčíku před budovou nemocnice.

Chvilku jsem mhouřil oči do sluncem zalitého okolí. Všude vládl klid a pohoda, jen na trávníku před budovou si hrála skupinka malých dětí. Sedl jsem si na lavičku a pozoroval caparty, jak veledůležitě pracují. Jen mě překvapilo, jak jsou všichni hodní. Hlídkající paní učitelka seděla klidně na pro-

tější lavičce a vůbec nevypadala na běžnou krotitelku podobně početné demoliční čety.

Začel jsem se do novin, když ke mně přišla malá holčička. Zatahala mě za plášť a podávala mi papír s nějakou čmáranicí. Uvědomil jsem si, že ji asi zmátl bílý plášť. Nebyla první, kdo považoval technika za opravdového doktora. Snažil jsem se jí to vysvětlit, ale ona řekla, že jí to nevadí, že mi chce ukázat obrázek. Chvilku jsem váhal, jak si mám umělecké dílo otočit, ale Natálka, jak se malá malířka jmenovala, mi s tím ochotně pomohla. Vysvětlila mi, že budou Vánoce a tady má namalováno, co všechno by chtěla dostat pod stromček. Na obrázku bylo plno sluníček, vánoční stromek, panenka, kočárek, domeček pro panenky a další nezbytnosti holčičího světa. Odkýval jsem její vánoční přání a pokoušel jsem se jí vysvětlit, že Vánoce budou až za tolik a tolik dnů a týdnů. Podívala se na mě docela vážně a vysvětlila mi, že nemám pravdu, Vánoce už budou za chvilku, a důležité mi to počítala na prstech. Usmál jsem se nad kalendářem dětského vesmíru. Natálka se mě zeptala, jestli chci také nějaký obrázek. Pokýval jsem hlavou, že určitě ano. Svět dospěláků je zvláště hloupý. Lžeme skoro neustále. Já jsem nechtěl žádný obrázek, chtěl jsem se jen rychle dostat domů a hlavně dlouho spát. Jenže dětem se má dělat radost nejen o Vánocích...

Holčička důležitě odkráčela k lavičce paní učitelky. Chvilku se přehrabovala v hromadě malovánek a za chvilku mi donesla

barevně pomalovaný papír. Marně jsem si lámal hlavu nad skupinami barevných objektů. „To jsou hvězdičky?“ snažil jsem se tvářit jako odborník. „Ne, to jsou buňky.“ Když sedíte v nemocničním parku, tak až tolik neudiví, když se mluví o buňkách. Nicméně u malého pacienta přece jen nečekáte podobný zájem. „Ty černé jsou zlé a požírají ty hodné.“ Malý prstík doplňoval výklad ukazováním na jednotlivé shluky buněk.

Výklad přerušila paní učitelka, tedy dětská sestra: „Natálko, už musíme jít...“ Holčička mi beze slova podala kresbu a spolu s ostatními dětmi pomalu odcházela k dětskému oddělení. V laboratoři jsem strčil počmáraný papír do šuplíku a konečně vyrazil domů.

Každodenní starosti rychle vymazaly vzpomínku na malou malířku. Přešlo pár týdnů a pomalu začínalo vánoční šílenství, nebo chcete-li trochu sladší výraz – svátky štěstí klidu a míru. Cesta odpoledním městem v tomto období je jen pro silnější povahy a navštívit některé z obchodních center vyžaduje určitý druh osobní statečnosti. Přesto mě i tato radost postihla. Probíjel jsem se davem koupěchtivých spoluobčanů, abych byl po ukořistění několika drobností vynesem jinou částí davu před budovu. Trochu jsem si oddechl a vánočně šťasten jsem se pokoušel dostat do některé z nabitých tramvají, leč marně. Tak jsem si čekání krátil pozorováním okolí. Zaujala mě mladá maminka ověšená dárky jako stromeček o Štědrém dnu. K tomu ještě stihla vléct jedno dítko na kočáru a druhé za ruku. Leč dítko nesdílela vánoční nadšení své matky a drahně se vzpouzela. Mátka, ruce volné nemajíc, použila tedy jedinou volnou končetinu a synka cvičeným nakopnutím postrčila potřebným směrem. Řvoucí rodinka pak zmizela v davu.

Vánoce se pomalu chýlily k vyvrcholení. Lidé pobíhali z posledních sil po ochodech, aby uhnali dárek pro své milé nebo sobě infarkt. Sníh zmizel a s konečnou platností ho nahradilo každoroční vánoční bláto. Zachumlaný do kabátu jsem šel odpolední plískanicí do práce. Před pavilonem jsem narazil na známou tvář. Aha, usmál jsem se na příjemně vypadající paní – sestřička od dětí na trávníku. „Jak se má Natálka?“ přidal jsem k pozdravu.

„Natálka?“

„No ta, co mi tehdy dala obrázek...“

„Tak ta před týdnem zemřela – leukémie.“

Člověk čeká leccos, ale na některé věci nejste nikdy dost připraveni. Zblekotal jsem něco o tom, že je mi to líto, rychle se rozloučil a spěchal jsem do laboratoře. V podzemí tiše vrátil mikroskop a já jsem vytáhl ze zásuvky obrázek malé malířky. Najednou už to nebyla dětská mazanice plná barevných neumělých koleček, ale zpověď malého člověka, který snad i tušil, že Vánoce přijdou toho roku o něco dříve. Nevím, jestli se Natálce u nemocniční postýlky sešly všechny vytoužené dárky, snad ano, ale čas této nemoci je krutý pán, který nepřeje ani štěstí vánočnímu.

Za zdmi nemocnice řádily Vánoce ve své honbě za dárky a několikaminutovým štěstím, těžce vykoupeným křikem unavených rodičů na zlobící děti. Svátky hádajících se manželů, kolik že si půjčí na dárky. Televizní guláš pohádek o štěstí, které v realu vypadá tak nějak bolestněji. Prostě v životě nenajdete tolik happy endů.

Možná že Natálka vlastně objevila tajemství kouzla skutečných Vánoc. Nejde přece o štěstí jednoho dne v roce. Není důležité kdy, ale jak. Možná by stálo za to, rozdělit tu nesmyslnou hromadu dáreků na ty stovky všedních dnů v roce. Zkusit dávat radost, dokud je čas. Vždyť někdy přijdou Vánoce tak brzo...

Marek Škrla

Poučil jsem se



*Udělat jednu chybu několikrát za sebou
je mírně řečeno hloupost.*

*Dobrou strategií, jak něco takového
nepřiznat ani sám sobě,
je vydávat ji za ctnost.*

Je tomu drahně let, co jsem dvěma podezřelým existencím podepsal ručení na novomanželskou půjčku, a poté mi dlouho přicházela soudní obsílka, abych si byl vědom, že značnou část nespláceného dluhu pravděpodobně zaplatím sám. Také jsem těsně před svatbou dal chlapovi, kterého jsem předtím v životě neviděl, patnáct stovek, aby mi dřevem obložil strop. Od té doby jsem nepotkal ani chlapa, ani obložení. Když se vše po svatbě provalilo, byla moje manželka na infarkt, a já jí přísahal, že se poučím.

A skutečně, neznámým chlapům už peníze na potkání nedávám, ani se nestávám ručitelem dluhů, zato mám slabost pro dealery. Nedávno nás jeden odchytil před supermarketem a začal nám vnucovat nože. Sada za čtyři stovky, k tomu ještě jedna jako prémie – vynikající, záruka, daňový doklad, řeže to úplně vše a nikdy se neztopí. Nekupte to za ty prachy. Manželka sice kroutila hlavou a bylo trochu podezřelé, že prodejce nechtěl nože vyndat z krabice, ale když na to dával půl roku záruky – co by s nimi mohlo být? A navíc ještě jedna sada jako dárek...

Po příchodu domů jsme zjistili, že obrázky na krabici sice svědčí o skvělých vlastnostech nožů, nicméně se s nimi nedá rovně uříznout ani chleba. Šok byl dokonán, když jsem za několik dnů stejnou sadu nožů uviděl na tržišti za 185 Kč. Paní v brněnské firmě, která nože dováží, byla v telefonu velice vstřícná. Prý není problém, jestli nám nože nevyhovují, dají se vrátit, jenom ať přijedeme. Jenže když jsme se i s noži dostavili do Brna, v kanceláři firmy seděla jiná paní, také velice milá a vstřícná, nicméně s padesáti důvody, proč nám peníze nemůže vrátit. Nakonec jsme dospěli ke kompromisu, doplatili padesát korun a domů si místo nožů odvezli obrovskou kalkulačku made in China a viktoriánské album na fotografie. Ani jedno sice nepotřebujeme, ale pořád je to praktičtější než ty nože.

„Tak, už ses konečně poučil?“ ptala se mne manželka a já znovu se sklopeným zrakem pravil, že nože už na parkovišti určitě nekoupím. A opravdu, když jsem o několik dnů později drsně a nekompromisně odbyl dealera s podezřelými cédéčky, všiml jsem si, že se na mne obdivně zahleděla.

A to ještě netuší, k jak výhodnému odběru zlevněných knih pětkrát ročně jsem se přihlásil...

Bedřich Jetelina



Život je jako vlak

Před časem upoutal moji pozornost článek, ve kterém pisatel přirovnával život k cestě vlakem. I když jméno autora nebylo uvedeno, bude poučné na některé jeho myšlenky upozornit.

Život je jako cesta vlakem. Stejně jako při ní, projíždíme životem různými stanicemi, které jsou více nebo méně příjemné a ve kterých někteří přistupují a druzí vlak opouštějí. Někdy prožíváme radost, jindy se setkáváme s bolestí a smutkem.

Naše cesta začíná narozením. Hned na jejím začátku v našem kupé potkáváme osoby, se kterými bychom si přáli zůstat po celou cestu. Jsou to naši rodiče. Ovšem skutečnost je taková, že oni v některé stanici dříve nebo později vystoupí a my ztrácíme jejich hřejivou lásku. Vazby, které nás od počátku cesty spojovaly, se přeruší. Vlak však jede dál a na jejich místo v našem kupé nastoupí jiné osoby, které jsou pro nás také velmi vzácné. Důležité místo zaujímají sourozenci, přátelé a životní láska.

V našem vlaku se mezi spolucestujícími setkáme s různými lidmi. Někteří ani nevědí, kam vlastně jedou. Nemají cíl a zdá se, že se jen bezúčelně vezou. Setkání s nimi je dost skličující. Ovšem vlakem procházejí i ti, kteří jsou stále připraveni pomoci těm, kteří to právě potřebují. A takových cestujících není málo.

Mnozí lidé z vlaku vystoupí, ale na cestujících zanechávají stálý vliv. Lidé na ně vzpomínají a litují, že s nimi už nejsou. Jsou však i takoví, kteří vystoupí a jejich nepřítomnost nikomu nevádí.

Stává se také, že někteří z cestujících, a to většinou ti, které nejvíce milujeme, obsadí místa v jiných vagónech, než ve kterém cestujeme my. Další cestu musíme absolvovat bez nich, a i když se k nim snažíme dostat a chceme se k nim přiblížit, zjistíme, že místo vedle nich je obsazené a že jim nechybíme, nepotřebují nás a o naši společnost nestojí. I s tím se musíme vyrovnat.

Nezapomeňme, že všichni jsme na cestě, která je plná výzev, snů, fantazie, očekávání a loučení, ale nikdy ne návratů. Je to cesta bez zpáteční jízdenky, a proto by každý z nás měl dobře znát svůj cíl. Měli bychom mít jistotu, že až vystoupíme z našeho vlaku života, bude nás čekat otevřená náruč milujícího nebeského Otce.

A pokud jsme ještě na cestě, snažme se navázat známost a láskyplné vztahy se spolucestujícími. Hledejme u nich ty nejlepší vlastnosti. Smířme se se skutečností, že občas potkáme někoho, komu nedáme dobře rozumět, nebo narazíme na spolucestujícího, který nebude rozumět nám.

Velké tajemství naší cesty spočívá v tom, že se během ní nikdy nedozvíme, ve které stanici budeme muset vystoupit, kde budou muset vystoupit naši přátelé – a dokonce ani ten, kdo má nejbližší místo po našem boku.

Pokud jsme ještě na cestě, usilujme o to, aby náš pobyt v tomto vlaku byl pokojný a příjemný. Přičiňme se o to, aby ti, kteří s námi cestují, prožívali radost z naší přítomnosti, aby byli rádi, že se s námi setkali; a když budeme vystupovat, aby na nás zůstaly milé vzpomínky.

Držme se naděje, že jednou uvidíme všechny, se kterými jsme cestovali a které jsme milovali.

Přeji vám šťastnou cestu do cílové stanice.

Autor neznámý

Anděl



Uviděl jsem u přítelkyně anděla. Musím říct, že mě uchvátil. Vyřezán z červeného dřeva působil magicky a tajuplně. Dozvěděl jsem se, že má vskutku velmi zvláštní původ. Tenhle anděl byl původně legendární postava ze Starých pověstí českých a znázorňoval sličnou Šárku troubící na roh. Přítelkyně ale mistru řezbáři pravila, že by ji ráda koupila, ovšem pouze v podobě nebešťana. A tak Šárka dostala křídla a z proradné dívky se stal anděl. Řekněte sami, jestli se to někdy tak nestává i v životě.

Zatoužil jsem mít na Vánoce doma také svého anděla a s mistrem řezbářem jsem domluvil, aby mi vyřezal takovou milou, laskavou, na první pohled moudrou, ušlechtilou a vlídnou bytost. On jen přikyvoval a s přivřenýma očima si činil poznámky, jako by tu zvláštní zakázku už viděl přímo před očima. Když jsem si pro anděla přijel, oznámil mi, že podle mého přání nemohl vytvořit ženu, a skutečně, v rohu ateliéru stál zamýšlený posel Boží v podobě vzrostlého muže.

Naložil jsem tedy svého vánočního anděla do automobilu, ale nasoukal jsem tu nebeskou postavu do vozu jen stěží. Byla tak velká, že měla hlavu naraženou u předního skla, křídla od okna k oknu a nohy na skle zadních dveří od kufru. A pak jsem s andělem, hlavu u hlavy, vyjel k domovu. Byla to andělská jízda. Odbočil jsem z dálnice a sjížděl do města a můj anděl hleděl tiše z okna

a krásně voněl dřevem. Vtom mě však zastavila hlídka dopravní policie a žádala, abych si vystoupil, legitimoval se a předložil doklady od vozu. Nejvíc je však zajímal můj anděl, který dál nevšímavě hleděl z okna, jako by se mnou jezdil odjakživa. Policisté se ode mě dozvěděli, že jsem farář, kdo jiný by taky vozil v autě anděla. Pak jsem jim podal výklad o historii mého anděla a všichni členové policejní hlídky se náramně bavili. Starší a zkušenější policista nakonec mávl rukou a pravil: Tak jedte, pane faráři, a dávejte pozor na spolujezdce a hlavně na křižovatce si hlídejte vozy přijíždějící zprava.

Můj anděl se tváří mile, laskavě a vlídně. Je moudrý a ušlechtilý a jmenuje se Valentýn, to podle policisty, který se projevil jako kavalír a nepokutoval mě za anděla, který nebyl v autě řádně připásan.

Asi se dověděl, že každý člověk má někde svého anděla...

Podle vyprávění Jana Schwarze

Boží sliby nejsou chyby

Žijeme v době, kdy slova a sliby ztrácejí na ceně. V záplavě slov, která se na nás denně valí z tisku, rozhlasu, televize a internetu, jsou nám předkládány sliby. Politici slibují prosperitu a šťastný život, reklama nabízí výhody a zisk, herci a baviči slibují rozptýlení a zábavu. A výsledkem je, že v inflaci slibů lidé ke všem těm nabídkám ztrácejí důvěru a mají tendenci spoléhat se sami na sebe.

Neštěstí je, když pod vlivem této situace člověk přistupuje stejným způsobem i k Božím slibům. Stává se, že křesťané někdy berou Boží sliby jako předmět k diskuzi, místo aby je přijímali jako spolehlivé prostředky k pomoci a záchraně.

O hodnotě Božích slibů jedinečným způsobem poučil apoštol Pavel křesťany v Korintu, když jim napsal, že Boží Syn Ježíš Kristus „je hmatatelným ANO všem slibům, které Bůh kdy dal člověku. Proto také, když k modlitbě připojíme Amen (tj. ano), připomínáme si vlastně, že v Kristu na ně Bůh už odpověděl, a oslavujeme ho za to.“ (2 K 1,19–20 – Slovo na cestu).

V oblíbené křesťanské ročence „Náš denní chléb“, vydávané na počátku minulého století, uveřejnil vydavatel dvanáct Božích zaslíbení, ze kterých si lze vybrat v každé situaci, do níž nás život přivede. Byly uvedeny jako „Boží zaslíbení, z nichž každé je kryto zlatými zásobami nebeské banky“. Zde jsou jako výběr z nepřeberné pokladnice Písma.

Bůh nám slibuje...

Svou přítomnost

Ochranu

Odpuštění

Odpočinutí

Vedení

Sílu

Péči o denní potřeby

Zájem o každého

Odvahu

Pomoc

Nadějný výhled

Všechno dobré

„Nikdy tě neopustím a nikdy se tě nezreknu.“ Žd 13,5

„On je štítem těch, kteří se k němu utíkají.“ Př 30,5

„... on nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti.“ 1 J 1,9

„Pojďte ke mně všichni... já vám dám odpočinout.“ Mt 11,28

„On pokorně vede cestou práva... učí chodit po své cestě.“ Ž 25,9

„Všecko mohu v Kristu, který mi dává sílu.“ Fp 4,13

„Nedělejte si starosti o zítřek.“ Mt 6,34

„Všechnu svou starost vložte na něj, neboť mu na vás záleží.“ 1 Pt 5,7

„Dodám ti odvahu...“ Iz 41,10

„... pomoci ti budu, budu tě podpirat pravici své spravedlnosti.“ Iz 41,10

„Chci vám dát naději do budoucnosti.“ Jr 29,11

„Hospodin je dárce milosti a slávy, žádné dobro neodepře...“ Ž 84,12

Bůh počítal s naší bezradností a slabostí, která nám bere odvahu o jeho sliby se opřít. Proto nám dává ještě ujištění, které se klene nad všemi jeho sliby: „My sami jsme slabí a často ani nena- cházíme slova k modlitbě. Ale Duch Boží nám přichází na pomoc a úpěnlivě volá za nás slovy, která se vymykají našemu jazyku.“ (Ř 8,26 – Slovo na cestu)

Nezapomínejme, že my lidé nevidíme za hranici dneška a že si ve své bezhlavosti můžeme přát věci, které nemusí být k našemu dobru. Bůh nás miluje, a jestliže jsme mu svěřili svůj život, tak nám někdy ve své prozřetelnosti nedá, o co žádáme. Tak v odmítnutí prosby získáváme víc, než v jejím splnění. Ditrich Bonhoefer to shrnul v ujištění, že „Pán Bůh nesplní každé naše přání, ale dodrží všechny svoje sliby“.

Jiří Drejnar

Moudrost starého dřevorubce



V malé vesničce žil starý muž. Byl velmi chudý, ale jedno mu všichni záviděli: měl krásného bílého koně. Kůň byl tak nádherný, že mu ho kdekdo záviděl. Daleko široko byste těžko hledali krásnějšího.

Za starým mužem přicházeli lidé a nabízeli mu obrovské částky, jen aby hřebce získali. Nikdo však nepochodil, protože stařec by ho nikdy neprodal. „Toho koně nemám jen jako koně, je to můj přítel,“ tvrdil každému. Někdy dokonce říkal: „On není majetek, který bych mohl prodat, ale osobnost, se kterou si rozumím.“ I když nabídky byly lákavé, nikdy ho nena-
padlo, že by koně prodal.

Ovšem jednou ráno přišel do stáje a ta byla prázdná. Zpráva o tom se roznesla po vesnici a lidé přišli za starcem. „Ty starý blázne,“ smáli se mu, „copak jsme ti neříkali, že ti jednou toho koně někdo ukradne? Varovali jsme tě, že se to jednou stane. Teď jsi úplný chudas. Jak sis vůbec mohl myslet, že tak drahého koně uhlídáš? Uznáváš, že by bylo nejlepší, kdybys ho býval prodal? Mohl jsi dostat, co bys chtěl. Žádná cena by nebyla příliš vysoká. Teď je pryč a tebe postihlo takové neštěstí.“

Stařec ale odpověděl: „Neunáhlyte se a nemluvte o neštěstí! Říkejte jenom, že kůň není ve stáji. To je přece všechno, co víme. Všechno ostatní jsou jenom vaše dohady. Jak můžete vědět, jestli je to neštěstí? Proč vynášíte takový soud?“

Lidé se však bránili: „Nedělej z nás blázny. Nepotřebujeme být filozofy, abychom poznali, co tě postihlo. Přišel jsi o koně, a to je neštěstí!“

Stařec ale trval na svém: „Já vím jen to, že stáj je prázdná a kůň je pryč. Jestli je to neštěstí, nebo požehnání, to teď nemohu říct. Víím jen, že všechno, co mě potkává, může být k mému dobrému. Co přijde zítra, to nevím.“

Vesničané se mu smáli. Byli přesvědčeni, že to nemá v hlavě v pořádku. To si o něm konečně mysleli už dávno, když viděli, jak odmítá koně prodat, zatímco mohl získat mnoho peněz a z nich si bezstarostně žít. Zůstal chudým dřevorubcem a denně tahal z lesa dřevo na topení, které pak s námahou prodával. Jak se říká, žil z ruky do úst.

Ale uběhly dva týdny a kůň se vrátil. Nikdo ho totiž neukradl, on si jenom odskočil do lesa. A nevrátil se sám, ale přišlo s ním ještě dvanáct divokých koní. Když to lidé z vesnice

zjistili, tak opět přišli za dřevorubcem, tentokrát s omluvou: „Měl jsi pravdu. My jsme se mylili, když jsme požehnání považovali za neštěstí a prokletí. Odpuť nám.“

Stařec se však ohradil: „Nezcházejte tak daleko, nedělejte závěry a nemluvte o požehnání. Říkejte jenom, že kůň se vrátil a přivedl s sebou dvanáct koní. Jak můžete vědět, jestli je to požehnání? Vždyť vidíte jenom kousek něčeho, co se stalo. Čtete jenom jednu stránku rozsáhlé knihy. Proč posuzujete celou knihu, když zatím znáte jenom jeden její odstavec?“

Protože dřevorubec byl moudrý a životem zkušený muž, snažil se jim vysvětlit, o čem byl už dávno přesvědčen: „Život je úžasný a nevyzpytatelný. My ale z jeho ohromné šíře vidíme vždycky jenom malou část, proto nemůžeme posuzovat, co je neštěstí a co je požehnání. Já jsem svůj život svěřil Božímu vedení,“ říkal jim, „a proto věřím, že ve všem, co právě prožívám, se projevuje jeho vůle. Jsem spokojený s tím, co mám, a neznepokojuje mě to, co neznám a co teprve přijde.“

Vesničané poslouchali, pokyvovali hlavami a navzájem si přitakávali: „Má asi pravdu.“ Ovšem kdesi uvnitř se ubezpečovali: „Ať si říká, co chce, má štěstí, které by každý jiný člověk využil. Kůň se mu vrátil a s ním přišlo dvanáct dalších. Stačilo by, kdyby si s nimi dal jen trochu práce, ochočil je a pak prodal. Byl by boháčem.“

Dřevorubec nežil sám. Měl syna, který byl pracovitý a plný elánu, a ten se rozhodl, že divoké koně zkrátí. Po několika dnech však z jednoho spadl a zlomil si obě nohy. To byl důvod, aby se vesničané opět obořili na jeho starého otce: „Teď se ukázalo, že jsi měl pravdu. Dvanáct koní ti nepřineslo požehnání. Místo aby byli k užitku, tak ti přinesli neštěstí. Tvůj syn leží se zlomenýma nohama a ty nemáš nikoho, kdo by ti pomáhal. Jsi opravdu chudák.“

Stařec jim zase klidně vysvětloval: „Vy jste přímo posedlí posuzováním. Nechodte tak daleko a neříkejte, že je to neštěstí. Řekněte jenom, že můj syn má zlomené nohy. Kdo ví, jestli je to neštěstí, nebo požehnání? Už jsem vám několikrát připomínal, že z celého životního příběhu vidíme jenom jednu malou část.“

A stalo se, že po krátkém čase vypukla válka a všichni mladí muži z vesnice byli odvedeni k vojsku. Jedině dřevorubcův syn zůstal doma, protože měl zlomené nohy. Vesničané znovu přišli za dřevorubcem – tentokrát s nářkem nad svými syny. „Kdo může vědět, jestli se nám vrátí ve zdraví domů? Nepřítel je mnohem silnější a my máme jen malou naději,“ lamentovali nad neštěstím, které je postihlo. „Kdo ví, jestli je ještě někdy uvidíme. Tys měl pravdu, teď se to ukázalo,“ přiznávali starému dřevorubci. „Tvůj syn má sice zlomené nohy, ale je tu s tebou, kdežto naši synové jsou pryč.“

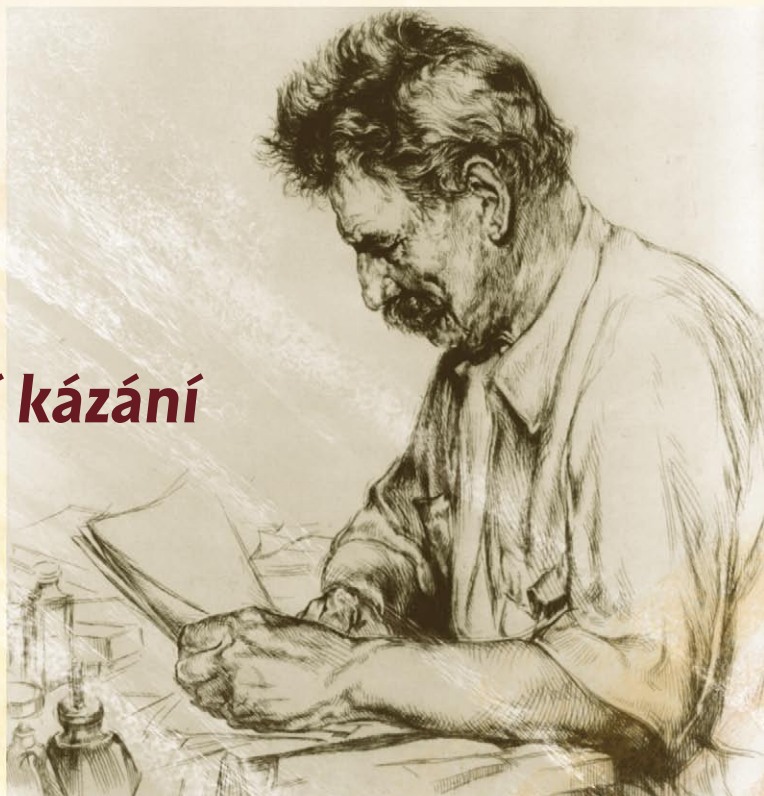
„Jak je těžké s vámi mluvit. Stále zpíváte svou starou píseň, stále jen vynášíte svůj soud,“ připomněl opět dřevorubec. „Mluvte jen o tom, co víte. Vaši synové jsou ve válce a můj zraněný syn je doma. Nehovořte o tom, co je požehnání a co je neštěstí. Nikdo z nás není tak moudrý, aby to mohl posoudit. Vidíme jen malý kousek velkého životního příběhu. Celý příběh zná jen Bůh.“

Nevím, kde starý dřevorubec získal takovou trpělivost a moudrost. Možná se to naučil u jednoho galilejského Tesaře, který nám zanechal vynikající radu: „Nedělejte si starost o zítřek; zítřek bude mít své starosti. Každý den má dost vlastního trápení.“ (Mt 6,34)

On je jediný, kdo zná celý náš příběh, a on chce s námi dopsat i jeho poslední kapitolu.

Podle Maxe Lucada

Chodící kázání



Reportéři a představitelé města se v roce 1953 shromáždili v Chicagu na železniční stanici, aby přivítali muže, který byl v roce 1952 vyznamenán Nobelovou cenou za mír. Vlak přijel a po chvíli se na schůdkách jednoho vagonu objevil téměř dvoumetrový muž s hustou hřívou vlasů a širokým knírkem. Blesky fotoaparátů neustávaly, představitelé města se předstihovali, aby mu podali ruku, a chtěli mu vyjádřit své uspokojení, že se s ním mohou setkat.

Muž jim zdvořile děkoval – až se náhle podíval přes jejich hlavy a bez váhání je požádal, aby ho na okamžik omluvili.

Rychle se prodral zástupem a přistoupil ke starší černé ženě, která se vláčela se dvěma těžkými kufry. Uchopil její zavazadla, s úsměvem ženu doprovodil k opodál stojícímu autobusu, pomohl jí nastoupit a popřál jí šťastnou cestu. Pak se vrátil ke skupině vítajících a omluvil se: „Promiňte, že jsem vás nechal čekat.“

Tím mužem byl Dr. Albert Schweitzer, slavný misionář, který zasvětil svůj život chudým a nemocným lidem v Africe. Jako odpověď na jeho čin jeden z představitelů města prohlásil:

„Nyní jsem poprvé uviděl, co je to chodící kázání!“

Lambaréné 2011

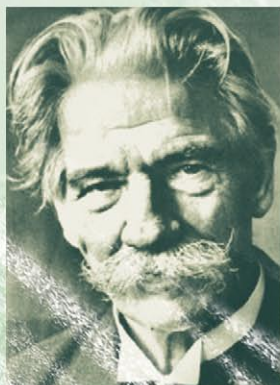
„Otevři své oči a podívej se na lidský život. Udělej něco pro blaho lidí, kteří potřebují od někoho trochu času a přátelství, trochu sympatií, družnosti nebo práce... Usiluj prostě o to, abys vykonal něco lidského... Nebuď bez nějaké činnosti, v níž by ses neobětoval pro své bližní.“

Tato slova napsal muž, který je ve svém životě každý den prožíval. Muž, který se vzdal slávy, zřekl se kariéry, a to jen proto, aby svůj život mohl zasvětit službě jiným. Tímto podivuhodným mužem byl Albert Schweitzer, vynikající lékař, filozof, koncertní varhaník, teolog. A když bylo zapotřebí, stal se z něho lékárník, architekt, stavitel i zemědělec.

Albert Schweitzer se narodil v roce 1875 v malém alsaském městečku Kaysersbergu. Vyrostl pod silným vlivem náboženství a hudby, protože jeho otec i dědeček byli evangeličtí (luteránští) faráři a vynikající varhaníci. V pěti letech se začal učit hrát na klavír, v sedmi letech skládal své první písně a sotva dosáhl dětskýma nožičkama na pedály varhan, hrál v kostele při bohoslužbách.

Když mu bylo osmnáct let, rozhodl se stát teologem, filozofem a hudebníkem. Ovšem navzdory tomu, že měl doktoráty z filozofie a teologie a ve třiceti letech na sebe upoutával pozornost jako vážený kazatel, autor literárních děl a znamenitý varhaník – především interpretací Bachových skladeb – přece nebyl sám se sebou spokojen. Ve snaze pomáhat potřebným uvažoval, jestli se má věnovat zanedbaným a opuštěným dětem nebo tulákům a propuštěným trestancům. Konečné slovo v tomto rozhodování padlo, když v roce 1905 otevřel jakýsi časopis a v něm si přečetl výzvu ke křesťanským pracovníkům, kteří by se chtěli věnovat trpícím lidem v africkém Kongu. To byla pro něj výzva, aby se na univerzitě ve Štrasburku pustil do studia medicíny.





Kromě studia však psal knihy, jako docent přednášel na teologické fakultě, týden co týden kázal při bohoslužbách a pořádal koncerty. To všechno nedělal jenom proto, aby měl prostředky ke studiu a obživě, ale aby ušetřil alespoň pět tisíc dolarů, za které potom nakoupil léky a nejpotřebnější chirurgické vybavení.

Když v roce 1911 složil závěrečné zkoušky a stal se lékařem, zamiloval se do Heleny Bresslanové, dcery štrasburského historika. Ta se mu stala nepostradatelnou pomocnicí v organizaci všech příprav na jeho budoucí práci v Africe. V létě 1912 se s ní oženil a počátkem roku 1913 se spolu vydali do Afriky. Tak sedmatřicetiletý Schweitzer zahájil novou etapu svého života.

Když Schweitzerovi přijeli do Afriky, čekalo je nemilé překvapení. Zástupci jisté misijní společnosti jim ještě v Evropě slíbili, že v Lambaréné mají k dispozici malý objekt, který mohou použít pro zamýšlenou nemocnici. Nic takového tam ovšem nebylo. Vedle chatrného obytného domu, do kterého se Schweitzerovi nastěhovali, stál starý kurník, který se stal lékařovou první ordinací. Nejprve si ovšem museli půjčit koště, všechno řádně vyčistit, umýt podlahu i stěny, zřídit police na uložení léků a náradí a upravit přenosné polní lůžko, aby mohlo sloužit jako operační stůl. Nezalekli se nesnesitelného horka, zápachu, moskytů, pavouků a much, s nimiž se všude setkávali. A konečně přišel den, kdy mohli rozhlásit: Nemocnice je připravena, přineste nemocné!

Divoši se shromáždili – s barvami a tetováním na své kůži, vyzbrojeni oštěpy a noži. A před těmito děsivými diváky přijal Schweitzer svého prvního pacienta, který se odvážil zkusit to s tajuplným „kouzelnictvím“ bílého muže. A pak už se nezastavily nekonečné proudy nemocných. Přicházeli s malárií, úplavicí, malomocenstvím, spavou nemocí, hnisáním kostí, různými vředy a srdečními chorobami. Schweitzer celé dny ošetřoval a operoval a pacientů bylo více, než mohl zvládnout.

za prvních devět měsíců ošetřil téměř dva tisíce nemocných. A je pozoruhodné, že během prvního roku jeho působení v Lambaréné nezaznamenal jediný případ úmrtí mezi svými pacienty.

Od samého počátku jeho působení v džungli se ukazovala potřeba nové, skutečné nemocnice. Proto ještě dříve, než přišlo období dešťů, postavil Schweitzer chatu z vlnitého plechu a do ní umístil malou ordinaci, stejně malý operační sál a ještě menší lékárnu. Tento dům měl již opravdovou podlahu a velká okna.

Za šestnáct měsíců po jeho příjezdu do Afriky vypukla první světová válka a Schweitzer se na příkaz koloniálního úředníka měl jako Němec vrátit do Evropy. I když bylo později rozhodnutí změněno, byl i s manželkou do Evropy násilně odvečen. Cestou dostal úplavici, jejíž následky pak dlouho pociťoval. Ani po skončení války se vzhledem k důraznému varování lékařů nemohl vrátit ke svému započatému dílu v Africe. V Evropě pochopitelně nezaháležel, ale podnikal četné cesty do různých zemí, kde na univerzitách přednášel o filozofických a teologických otázkách – a samozřejmě také koncertoval. Vedle Švédska, Španělska, Dánska a Švýcarska navštívil i Československo, kde kromě přednášek uspořádal i dva varhanní koncerty.

Nastrádal i peníze, které mu umožnily, aby se po uzdravení v roce 1924 vrátil do Lambaréné. Tentokrát odjel bez manželky, protože její zdraví bylo podlomeno a pobyt v tropech by nesnesla. Snad si nikdo neumí představit, jak Schweitzerovi bylo, když po letech opět spatřil svou nemocnici, jejíž baráky zcela shnily a rozpadly se. Jen chata z vlnitého plechu zůstala. Ta ovšem čněla z trní, křoví a vysoké trávy. Nezbylo, než se pustit do nové práce: léčit, operovat – a stavět. Tak to šlo den za dnem.

Když po dvaceti měsících dokončil obnovovací práce a zdálo se, že bude konečně klid pro pravidelnou práci, vypukl hlad a úplavice. Schweitzer potřeboval izolovat nemocné, ale nebylo kde. Nemocnice byla obklopená močály, strmými a hustě porostlými stráněmi a řekou. Našel tedy jiné místo, vzdálené asi tři kilometry. Tam se pustil do nového boje s divokou přírodou. Likvidoval prales, obdělával půdu, vysázel na sta ovocných stromků, které sám vypěstoval z jader, sám vyráběl vypalované cihly a kromě toho podnikal cesty do okolí, aby sehnal alespoň trochu rýže pro pacienty v nemocnici. V dopisech svým přátelům a známým v celé Evropě dominovala jedna prosba: Pošlete léky, pošlete potraviny, pro lásku Boží, prosím, pomozte!

Když za ním po několika letech přijela jeho manželka, která se zatím v Evropě zotavila po dlouhé nemoci, mohl jí ukázat nemocnici, která měla tři sta lůžek, moderní operační místnost a dokonce i laboratoř. V té době měl k dispozici již další lékaře, kteří s ním obětavě spolupracovali.



Když za pomoci přátel a s velkými oběťmi přestáli v Lambaréné druhou světovou válku, navštívil Schweitzer v roce 1945 znovu Evropu. To už byl známou a ctěnou osobností. V roce 1949 přijal pozvání z USA, kde znovu získal řadu čestných doktorátů od amerických univerzit. Nelze opomenout ani Nobelovu cenu, která mu byla udělena v roce 1952. A budiž uvedeno, že z obnosu, který za ni obdržel, začal budovat nemocnici pro malomocné.

Schweitzerův příklad strhl mnohé k následování, a proto se mu v posledních letech nabízel lékaři i ošetřovatelky a žádali o přijetí na určitou dobu do práce v jeho nemocnici. V roce 1960 s ním spolupracoval tým 36 lékařů, ošetřovatelek a pomocníků. V nemocnici bylo možno současně umístit pět set pacientů.

Albert Schweitzer byl v podstatě velmi prostý člověk. Nikdy si nezakládal na vnějším vzhledu a měl přirozený smysl pro humor. Když se kdesi před jeho přednáškou předsedající tázal, jak ho má posluchačům představit, Schweitzer odpověděl: „Rekněte jim, že ten chlapek, co vypadá jako skotský ovčácký pes, je doktor Schweitzer.“ A když za ním kdosi přišel s otázkou, zda nemá obavu, že jednou skončí v hrnci lidojedů, doktor s úsměvem odpověděl: „Jestli ano, tak doufám, že budou moci říci: Doktor Schweitzer byl dobrý až do konce.“

Když v roce 1957 Schweitzerovi zemřela manželka, nevrátil se do Evropy, ale rozhodl se, že zůstane „mezi svými“. V roce 1913 založil nemocnici v Lambaréné a do konce života ji moudře a prozíravě řídil. V roce 1965 – ve svých devadesáti letech – ve své nemocnici tiše zemřel. Byly o něm napsány tisíce článků a řady knih. Zdá se však, že nejlépe nám ho přiblíží jeho vlastní slova, která napsal: „Nestačí jenom existovat... Nestačí jen vydělávat dost peněz a zajišťovat rodinu. Nestačí chodit pravidelně do kostela. Vždy se snažte vykonat něco dobrého. Musíte dát něco svému bližnímu. I kdyby to byla jen nějaká maličkost, učinite něco pro ty, kteří potřebují pomoc. Učinite něco, za co vám nikdo nezaplatí ani se jinak neodmění. Udělejte něco jenom proto, že máte tu možnost udělat to.“

Jestliže si při vstupu do nového nastávajícího roku budeme klást otázky, co bude dál, co nás potká, co budeme nebo máme dělat, pak nezapomeňme, že každý z nás má příležitost podle Schweitzerova příkladu budovat své malé Lambaréné.

Verše básníka Aloise Volkmana jsou pro nás pobídkou:



*Jak vzdálení jsme
od svých Lambaréné
bezpečných osad
uprostřed lačných šelem
velkých Já
i méně dravých já – já – já – já
mezi nimiž vládne právo džungle.
Jak vzdálení jsme
od svých Lambaréné.*

Jiří Drejnar

Kniha Přišel, zemřel, zvítězil vypráví příběh Ježíše z Nazareta, postavy, která více než dva tisíce let vyvolává v lidech rozporuplné reakce. Jedni ho milují, jsou pro něj ochotni vzdát se všeho, třeba i vlastního života, jiní nevědí, co si o něm mají myslet, a další jím opovrhují, nechápou jej a obražejí se k němu zády.

Kdo to jen byl? Jaký měl jeho život smysl? Má vůbec cenu se o něj ještě dnes, na začátku jednadvacátého století, zajímat?

Chcete-li se s tímto výjimečným člověkem seznámit, vydejte se s námi po jeho stopách. Vstupte do jeho příběhu a setkejte se s ním tváří v tvář. Bude-li přitom mít srdce otevřené, určitě vás toto setkání hluboce zasáhne.

11,5×17 cm, brožovaná, 176 stran



**Knihu lze objednat v nakladatelství Advent-Orion, Roztocká 5, 160 00 Praha 6
www.adventorion.cz**

Znamení doby 2/2010 • Vychází v říjnu 2010

Vydává nakladatelství Advent-Orion, Roztocká 5, 160 00 Praha 6, tel.: 233 321 621, 603 553 628

e-mail: expedice@adventorion.cz, www.adventorion.cz

Registrační číslo MK ČR E 5077, ISSN 0231-6439

Odpovědný redaktor: Jiří Drejnar

Grafická úprava: © Milena Švarcová, Josef Švarc, foto a ilustrace: © Josef Švarc

Foto: archiv, reprografické zpracování pro tisk: Výtvarné studio Švarc Kolín

Vytiskla tiskárna ARTRON

Kdo jsi?

Jsi stavitel, nebo jen divák?

Zvedáš se na křídlech, nebo padáš jako kámen?

Jsi pomalu tekoucím olejem, nebo kvasícím vínem?

Jsi jako tichá voda, nebo jako vodopád?

Dáváš, nebo bereš?

Děláš, nebo jen mluvíš?

Jsi upřímný, nebo podlý?

Umíš se rozdělit, nebo jsi sobec?

Jsi lvem, nebo liškou?

Jsi jako modré pobřeží, nebo zdevastovaná krajina?

Přicházíš, abys pomohl, nebo odcházíš za „lepším“?

Neseš lidem radost, nebo je zrazuješ?

Co odpovíš na otázku:

Kdo jsi?

